

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ,
ВКЛЮЧЕНИХ ДО ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БІЛЕТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ**

«Етномовні процеси в Україні другої половини ХХ – на початку ХХІ ст.»

1. Історико-етнологічна наука, її мета та функції.
2. Етапи розвитку історико-етнологічних досліджень в Україні. Тематичне та інституційне наповнення сучасної української етнологічної науки.
3. Джерела для дослідження етнодемографічних процесів в Україні.
4. Переписи населення як джерело вивчення етнодемографічних процесів.
5. Поняттєво-термінологічний апарат історико-етнологічних досліджень.
6. Етнологія. Етнодемографія. Соціолінгвістика.
7. Етнічна більшість та етнічні меншини. Підпорядкована етнічна більшість (масовий етнос) та домінантна етнічна меншина.
8. Поняття мовної та етнічної асиміляції. Природна та насильницька (штучна) асиміляція. Ендогамія та екзогамія.
9. Демографічні процеси. Природний приріст та депопуляція. Міграційні процеси. Урбанізація та її наслідки.
10. Традиційні та новітні етнічні меншини. Представники окремих етносів та групи мігрантів. Компактний та дисперсний тип розселення.
11. Вплив доби власної державності та доби бездержавності на етномовні процеси в Україні. Російщення України та українців за часів Російської імперії та СРСР.
12. Державний статус української мови. Мовна стійкість та стабільність мовного середовища. Природна двомовність етнічних меншин та штучна двомовність підпорядкованої більшості.
13. Поняття етногенезу та його складові: антропогенез, культурогенез, глотогенез.
14. Форми етнічної взаємодії, асиміляційні процеси. Україногенез на тлі етногенезу інших європейських етносів.
15. Формування українського етносу (русів) в добу раннього Середньовіччя.
16. Склавіни та анти. Київська Русь. Зміни етноніму: Русь та Україна.
17. Основні тенденції демографічних та етномовних процесів в Україні ХVІІ–ХVІІІ ст.
18. Демографічні та етномовні процеси в Україні ХІХ ст. Початок формування західної та східної української діаспори.
19. Демографічні втрати України внаслідок Першої світової війни та поразки Української революції 1917–1921 рр.
20. Демографічні втрати України від Голодомору 1921–1923 рр.
21. Природний приріст чисельності населення України другої половини 20-х рр. та втрати від насильницької колективізації та розкуркулення наприкінці 20-х – на початку 30-х рр. ХХ ст.

- 22.Перепис населення України 1926 року і його найбільш повне інформаційне наповнення для дослідження етномовних процесів в Україні.
- 23.Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид українського народу.
- 24.«Репресований» перепис населення 1937 року та фальшований перепис 1939 року.
- 25.Зміни чисельності та етнічного складу населення України (у межах УСРР) за 1926–1937 рр.
- 26.Репресії сталінського режиму проти українських науковців: істориків, етнологів, демографів та філологів.
- 27.Чисельність та етнічний склад населення західноукраїнських земель у 20-ті – 30-ті рр. XX ст. (Галичини, Західної Волині, Буковини, Закарпаття).
- 28.Сталінські депортації населення України 30-х – 40-х рр. XX ст. та їхній вплив на зміни етнічного складу населення України.
- 29.Зміни чисельності та етнічного складу населення України в часи Другої світової війни та перше повоєнне десятиліття. Голодомор 1946–1947 рр.
- 30.Російський комуністичний та німецький нацистський тоталітарні режими: репресії за етнічними та соціальними ознаками: демографічні втрати України.
- 31.Радянські переписи населення України 1959, 1970, 1979, 1989 рр.
- 32.Зміни загальної чисельності населення України, її міського та сільського населення за трьома міжпереписними періодами.
- 33.Українці та етнічні меншини. Зміни етномовної структури населення України за 1959–1989 рр.
- 34.Російщення населення урбаністичного середовища східних та південних областей України за 1959–1989 рр.
- 35.Територіальні та поселенські відмінності етномовного складу населення України за 1959–1989 рр.
- 36.Перший Всеукраїнський перепис населення 2001 року.
- 37.Зміни загальної чисельності населення України, її міського та сільського населення наприкінці XX – на початку XXI ст.
- 38.Розгортання депопуляції та посилення міграційних процесів наприкінці XX – на початку XXI ст.
- 39.Чисельність та територіальне розміщення українців наприкінці XX – на початку XXI ст.
- 40.Мовна структура українців у сучасній Україні як наслідок інерційних впливів етномовних процесів доби бездержавності.
- 41.Чисельність та територіальне розміщення етнічних меншин та представників окремих етносів в Україні наприкінці XX – на початку XXI ст.
- 42.Повернення кримських татар на історичну Батьківщину наприкінці XX – на початку XXI ст. Анексія Криму Російською Федерацією 2014 року.
- 43.Етнічні межі та історія формування державного кордону України.
- 44.Адміністративно-територіальний устрій українського прикордоння.

45. Вплив міграційних та асиміляційних процесів на етномовну структуру населення міст та районів прикордонних областей.
46. Територіальні особливості етномовного складу міського та сільського населення прикордонних областей.
47. Адміністративно-територіальний устрій Харківської області та особливості територіального розміщення населення на її теренах на початку ХХІ ст.
48. Чисельність та етномовний склад населення Харківської області, її міського та сільського населення.
49. Чисельність та етномовний склад населення міста Харкова.
50. Чисельність та етномовний склад населення 6-ти міст обласного підпорядкування та 27-ми районів Харківської області.
51. Чисельність та етномовний склад населення прикордоння Харківщини.
52. Західна та українська діаспора: етапи її формування та сучасний стан.
53. Східна українська діаспора: історія формування та сучасний стан.
54. Втрачені українські етнічні території у складі сусідніх держав.
55. Чисельність та етнічний склад тимчасово окупованих українських територій (Крим та частина Донецької та Луганської областей).
56. Участь України в міграційних процесах в сучасному глобалізованому світі.
57. Сучасна трудова міграція українців: причини, масштаби, напрями та наслідки. Новітні мігранти на теренах України.